

**Marian Banaś (1954)**

Działacz Instytutu Katyńskiego, Studenckiego Komitetu Solidarności, Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela, Konfederacji Polski Niepodległej i NSZZ „Solidarność”, współzałożyciel Akcji Na Rzecz Niepodległości i Klubów Służby Niepodległości, kolporter wydawnictw niezależnych w Krakowie i na Podhalu. Inwigilowany przez SB, aresztowany 17 XII 1981 r., skazany w 1982 r. na 4 lata więzienia. Warunkowo zwolniony z więzienia w VI 1983 r. kontynuował działalność opozycyjną, m.in. stając na czele redakcji podziemnego pisma „Homo Homini” oraz współtworząc Polską Partię Niepodległościową.

**Tomasz Baranek (1958)**

Członek Konfederacji Polski Niepodległej, kierownik Grupy do Zadań Specjalnych KPN (od 1982 r.). Drukarz i kolporter wydawnictw niezależnych. Po wprowadzeniu stanu wojennego uczestnik manifestacji antyreżimowych. Organizator działalności Wydawnictwa Polskiego KPN, od 1986 r. pracownik podziemnej Oficyny Literackiej. W I 1982 r. przesłuchiwany i bezskutecznie nakłaniany do współpracy z bezpieką. Aresztowany w okresie V-VII 1983 r., inwigilowany przez SB do 1990 r.

**Jerzy Batko (1957)**

Współpracownik KOR, zaangażowany w druk i kolportaż pism bezdebitowych, a także organizację grup szkoleniowych sympatyków Studenckiego Komitetu Solidarności, aktywny działacz NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych – członek Wojewódzkiego Komitetu Założycielskiego w Krakowie. Współorganizator i uczestnik akcji protestacyjnych. Uznany za nieprzejednanego wroga ustroju i PZPR, w okresie stanu wojennego objęty zastrzeżeniem wyjazdu za granicę, inwigilowany przez SB od 1978 r.

**Piotr Bąk (1958)**

W okresie PRL związany z niezależnymi strukturami harcerskimi. Jako zastępca komendanta Hufca Tatrzańskiego ZHP uczestnik zbiórki założycielskiej Porozumienia Instruktorów Harcerskich im. Andrzeja Małkowskiego, pomysłodawca przyjęcia patrona i nazwy niezależnego harcerstwa – Kręgi Instruktorów Harcerskich im. Andrzeja Małkowskiego. Po samorozwiązaniu struktur KIHAM, zdelegalizowanych przez władze ZHP w okresie stanu wojennego, jeden z liderów niejawnego Ruchu Harcerskiego. Inwigilowany przez SB jako instruktor harcerski o jednoznacznie antyreżimowych poglądach.

**Jerzy Bochyński (1963)**

Inwigilowany przez SB i aresztowany jako uczeń Technikum Samochodowego w Nowym Sączu zaangażowany w kolportaż ulotek antyreżimowych oraz zrywanie obwieszczeń o wprowadzeniu stanu wojennego. Sądzony w trybie doraźnym i skazany w II 1982 r. przez Sąd Warszawskiego Okręgu Wojskowego na 1 rok pozbawienia wolności w zawieszeniu na 2 lata i grzywnę. Do 1984 r. objęty zastrzeżeniem wyjazdu za granicę.

**Jakub Bodziony (1962)**

Członek Niezależnego Zrzeszenia Studentów Politechniki Krakowskiej, w okresie stanu wojennego drukarz i kolporter ulotek oraz podziemnych wydawnictw NZS. W ramach prowadzonej działalności zajmował się także dostarczaniem drukarzom papieru i farb. Zatrzymany w III 1983 r. po rewizji przeprowadzonej przez funkcjonariuszy SB w jego miejscu zamieszkania, tymczasowo aresztowany, a następnie zwolniony ze względu na zły stan zdrowia. W ramach dalszych represji okresowo objęty zastrzeżeniem wyjazdu za granicę.

#### **Piotr Boroń (1955)**

Działacz niepodległościowy, współpracownik rządu RP na uchodźstwie, Komitetu Obrony Robotników, Studenckiego Komitetu Solidarności, Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela, Konfederacji Polski Niepodległej, Instytutu Katyńskiego, Ruchu Młodej Polski. Współinicjator przywrócenia Marszów Szlakiem I Kompanii Kadrowej oraz powołania Komitetu Opieki nad Kopcem Józefa Piłsudskiego w Krakowie, jeden ze współzałożycieli Niepodległościowego Instytutu Wydawniczego. Pracownik etatowy Zarządu Regionu Małopolska NSZZ „Solidarność”. Inwigilowany przez SB od 1980 r., w okresie stanu wojennego internowany. Po zwolnieniu z internowania w III 1982 r. prowadził działalność m.in. w ramach Tajnej Komisji Zakładowej Pracowników Etatowych Zarządu Regionu Małopolska NSZZ „Solidarność”. Drukarz i kolporter wydawnictw podziemnych.

#### **Rafał Broda (1944)**

Pracownik naukowy Instytutu Fizyki Jądrowej PAN w Krakowie rozpracowywany przez SB w ramach sprawy obiektowej (SO) krypt. „Atom” w związku z prowadzoną działalnością antyreżimową. Przywoził do kraju publikacje zakazane przez władze PRL, w 1984 r. po powrocie z USA zarekwirowano mu zakupione tam wydawnictwa. W 1985 r. skierował do Wojciecha Jaruzelskiego list z deklaracją sprzeciwu wobec komunistycznej dyktatury. W latach 1985-1987 objęty został zastrzeżeniem wyjazdu za granicę, a w latach 1986-1987 odrębnym rozpracowaniem operacyjnym przez SB jako autor wystąpień antyreżimowych i przewodniczący Rady Załogi Instytutu Fizyki Jądrowej, w ramach której działali członkowie podziemnej „Solidarności”.

#### **Krystyna Czerni (1957)**

Działaczka opozycyjna, uczestniczka kolportażu wydawnictw drugoobiegowych. Związana ze Studenckim Komitetem Solidarności i Duszpasterstwem Akademickim w Krakowie, czynnie wspierała także Niezależne Zrzeszenie Studentów UJ, m.in. udostępniała swoje mieszkanie na punkt kolportażowy ulotek i wydawnictw bezdebitowych. Wielokrotnie zatrzymywana i przesłuchiwana, inwigilowana przez SB od 1978 r.

#### **Władysław Dzik (1944)**

Działacz NSZZ „Solidarność”, lekarz, uczestnik strajku w Szpitalu Górniczym w Jastrzębiu-Zdroju w VIII-IX 1980 r.; podczas strajku i pacyfikacji kopalni w Jastrzębiu-Zdroju (13-15 XII 1981 r.) z własnej inicjatywy udzielał pomocy medycznej strajkującym górnikom KWK „Manifest Lipcowy” w Jastrzębiu-Zdroju oraz podejmował działania mające na celu zabezpieczenie dowodów świadczących o użyciu broni palnej przez oddziały ZOMO pacyfikujące kopalnię (zabezpieczał pociski wyjęte z ciał rannych górników). Celowo wydłużając okresu hospitalizacji, utrudniał aresztowanie i przesłuchiwanie uczestników strajku, udzielał pomocy medycznej internowanym oraz ich rodzinom. Po wprowadzeniu stanu wojennego zaangażował się w działalność w podziemną.

#### **Jan Fricze (1956)**

Współtwórca Wojewódzkiego Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych w Krakowie, delegat na Krajowy Zjazd NSZZ „Solidarność” RI w Poznaniu, gdzie w III 1981 r. wszedł w skład Prezydium Ogólnopolskiego Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” RI. Organizator rolniczych protestów antyreżimowych i akcji wsparcia dla prześladowanych w PRL za przekonania. Inwigilowany przez SB i nękany tzw. rozmowami profilaktyczno-

ostrzegawczymi. Po wprowadzeniu stanu wojennego internowany. Z internowania zwolniony w I 1982 r. z uwagi na zły stan zdrowia. Zaangażowany w działalność Duszpasterstwa Rolników w rejonie Słomnik, w IV 1989 r. został powołany do pełnienia funkcji rzecznika Małopolskiego Komitetu Protestacyjnego Samorządów Wiejskich województw krakowskiego i kieleckiego.

#### **Roman Głowacki (1958)**

Działacz NSZZ „Solidarność”, wcześniej – w okresie studiów – związany z Niezależnym Zrzeszeniem Studentów. Po wprowadzeniu stanu wojennego kontynuował działalność antyreżimową w ramach podziemnej „Solidarności”, a także Towarzystwa Przyjaciół Muzeum Wincentego Witosa w Wierchosławicach. Inwigilowany przez SB do 1990 r.

#### **Jan Jawor (1941)**

Jeden z inicjatorów utworzenia struktur NSZZ „Solidarność” w Zakładach Sprzętu Motoryzacyjnego „Polmo” w Gorlicach, przewodniczący Komitetu Założycielskiego, a następnie sekretarz Komisji Zakładowej oraz członek Komisji Koordynacyjnej NSZZ „Solidarność” w Gorlicach. Inwigilowany przez SB, po wprowadzeniu stanu wojennego internowany do III 1982 r.

#### **Dorota Klimek (ur. 1964)**

Działalność antyreżimową rozpoczęła w VI 1983 r. od przepisywania tekstów dostarczanych przez jej ojca Wojciecha Muchę, działacza NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych, po wprowadzeniu stanu wojennego działacza podziemnej „Solidarności. Uczestniczyła w druku ulotek rozprowadzanych m.in. na terenie Fabryki Maszyn Wiertniczych i Górniczych „Glinik” w Gorlicach. Zatrzymana wraz z ojcem oraz grupą podziemnych drukarzy i kolporterów w III 1984 r., została zwolniona z aresztu

miesiąc później. W ramach represji objęto ją okresowo zastrzeżeniem wyjazdu za granicę oraz uniemożliwiono jej dalsze zatrudnienie w nowosądeckim Oddziale ZUS.

#### **Piotr Marzec (1954)**

Członek Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” w Krakowie, działał w Komisji Interwencji. Od VII 1980 r. przewodniczący Komitetu Zakładowego NSZZ „Solidarność” w Kopalni Soli w Wieliczce. Po wprowadzeniu stanu wojennego ukrywał się (do I 1982 r.), internowany do VI 1982 r. Uczestnik strajku głodowego w Ośrodku Odosobnienia w Rzeszowie-Załężu, współorganizator działalności wydawniczej prowadzonej przez internowanych. Po zwolnieniu z internowania zaangażowany w działalność opozycyjną. Inwigilowany przez SB, okresowo objęty zastrzeżeniem wyjazdu za granicę, w 1986 r. zmuszony do odejścia z pracy bez możliwości zatrudnienia zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami.

#### **Franciszek Maślanka (1943)**

Przewodniczący Tymczasowego Zarządu Koła NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych w Woli Radziszowskiej, sekretarz Zarządu i Biura oraz rzecznik prasowy Wojewódzkiego Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” RI. Redaktor pisma WKZ „Ziemia Krakowska”, organizator pomocy aprowizacyjnej dla strajkujących studentów krakowskich uczelni. Internowany w okresie stanu wojennego. Z internowania zwolniony w II 1982 r. z uwagi na pogarszający się stan zdrowia. Rozpracowywany przez SB, nakłaniany do opuszczenia kraju, objęty działaniami dezinformacyjnymi, które miały sugerować jego współpracę z bezpieką, szczególnie w okresie zaangażowania w akcję wsparcia budowy kościoła w Woli Radziszowskiej. Pod koniec 1985 r. wyjechał do Szwecji.

**Grzegorz Pioterek (1953)**

Działacz NSZZ „Solidarność” w Biurze Rozwoju Krakowa, po wprowadzeniu stanu wojennego przewodniczący Tajnej Komisji Zakładowej. Związany z Duszpasterstwem Akademickim „Beczka”. Zwolniony z pracy w Biurze Rozwoju Krakowa w 1987 r., znalazł zatrudnienie w Zakładzie Ochrony Przyrody i Zasobów Naturalnych Polskiej Akademii Nauk, kontynuując działalność w TKZ. Uczestniczył w odtwarzaniu jawnych struktur związku, działając w Regionalnym Komitecie „Solidarności” oraz jako sekretarz krakowskiego Międzyzakładowego Porozumienia NSZZ „Solidarność” Zakładów Pracy, a także członek Komitetu Założycielskiego, a następnie Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” PAN.

**ks. Ignacy Piwowarski (1941)**

Inicjator modlitw w intencji uczestników protestów w Radomiu i Ursusie w 1976 r.; jako katecheta nie obawiał się poruszać zakazanych przez władze PRL tematów z historii Polski; nagrywał, przepisywał i rozpowszechniał emitowane przez Radio Wolna Europa komunikaty Komitetu Obrony Robotników. Wspierał powstające w 1980 r. struktury „Solidarności” w Gorlicach i Nowym Sączu. Pomagał uczniom i rodzicom w walce o powieszenie krzyży w klasach szkoły w Lipnikach. Po wprowadzeniu stanu wojennego zaangażował się w pomoc podziemnej „Solidarności” na terenie Gorlic, Nowego Sącza i Krynicy, m.in. ukrywał sztandar NSZZ „Solidarność” z fabryki Maszyn Górniczych i Wydobywczych „Glinik” w Gorlicach. Organizator pomocy więzionym i ich rodzinom. Inwigilowany przez SB.

**Zdzisław Skwarek (1959)**

Członek NSZZ „Solidarność” w Zakładach Urządzeń Technicznych „Technoskór” w Chełmku. Po wprowadzeniu stanu wojennego zaangażowany w działalność podziemną – uczestnik akcji pomocy

dla rodzin uwięzionych i represjonowanych, kolporter wydawnictw drugoobiegowych przywożonych z terenu Krakowa, uczestnik akcji plakatowych i akcji malowania antyreżimowych napisów na murach. Od 1983 r. zatrudniony na terenie obiektów uzdrowskich w Krynicy, gdzie nadal prowadził działalność podziemną. Uruchomił kanał przerzutu i kolportaż wydawnictw podziemnych drukowanych na terenie Łodzi. Współorganizator Mszy św. w intencji Ojczyzny. W 1989 r. uczestniczył w odtwarzaniu struktur NSZZ „Solidarność” na terenie Krynicy.

**Jan Smarduch (1957)**

Działacz i etatowy pracownik Zarządu Komisji Regionalnej NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych w Nowym Targu. Po wprowadzeniu stanu wojennego współorganizował akcję pomocy rodzinom internowanych, m.in. udostępniając własny dom do wypoczynku w okresie ferii zimowych i wakacji, także zapewniając im utrzymanie. Uczestnik zjazdu delegatów parafii Podhala w IV 1984 r. w Łopusznej w celu założenia duszpasterstwa rolników. Inwigilowany przez SB, okresowo objęty zastrzeżeniem wyjazdu za granicę.

**Alicja Szkaradek (1951)**

Działaczka NSZZ „Solidarność” w Sądeckich Zakładach Elektrod Węglowych, po wprowadzeniu stanu wojennego uczestniczyła wspólnie z mężem Andrzejem Szkaradkiem w działalności podziemnej. Sporządzała matryce do drukowania ulotek oraz podziemnego pisma „Wiadomości Nowosądeckie”, uczestniczyła w akcjach ulotkowych, kolportażu materiałów bezdebitowych, współorganizowała Msze św. w intencji Ojczyzny. Aresztowana w III 1984 r., inwigilowana przez SB do 1989 r.

### **Wojciech Wiśniewski (1957)**

Drukarz i kolporter wydawnictw podziemnych. Po wprowadzeniu stanu wojennego aresztowany w I 1982 r., skazany w III 1982 r. przez Sąd Warszawskiego Okręgu Wojskowego w Warszawie na 1 rok i 3 miesiące pozbawienia wolności. Sąd Najwyższy w VII 1982 r. obniżył karę do 7 miesięcy pozbawienia wolności. Po zwolnieniu z więzienia w I 1983 r. nie zaprzestał działalności niepodległościowej polegającej na druku i kolportażu wydawnictw podziemnych. W latach 1983-1985 objęty zastrzeżeniem wyjazdu za granicę, inwigilowany przez SB do końca 1989 r.

### **Wojciech Ziemirski (1961)**

Działacz NSZZ „Solidarność”, etatowy pracownik Sekcji Informacji tarnowskiej delegatury związku. Po wprowadzeniu stanu wojennego internowany do IV 1982 r., zaś odczas internowania została z nim administracyjnie rozwiązana umowa o pracę, a jako przyczynę podano jej porzucenie. Po zwolnieniu z internowania drukarz i kolporter wydawnictw niezależnych. Aresztowany w okresie V-VII 1984 r., ponownie zatrzymany we IX 1985 r.

### POŚMIERTNIE

#### **Hanna Gorazd-Zawiślak (1932-2015)**

Dziennikarka, od 1980 r. aktywna działaczka NSZZ „Solidarność”, w VIII 1980 r. rzecznik prasowy Komitetu Strajkowego Huty im. Lenina w Krakowie – Nowej Hucie. Wystąpiła z PZPR w III 1981 r. w geście protestu po pobiciu działaczy „Solidarności” przez funkcjonariuszy MO w Bydgoszczy. Uczestniczka strajku okupacyjnego HiL po wprowadzeniu stanu wojennego. Redaktor strajkowych druków ulotnych i niezależnego Biuletynu Informacyjnego Hutników. Internowana po zatrzymaniu 16 XII 1981 r., zwolniona z internowania w II 1982 r. z powodu złego stanu zdrowia. Współpracowała z licznymi

pismami podziemnymi, angażowała się w akcje pomocowe dla więźniów politycznych i ich rodzin, m.in. w 1983 r. zainicjowała skierowanie petycji do władz. Do 1984 r. objęta zastrzeżeniem wyjazdu za granicę; inwigilowana przez SB.

### POŚMIERTNIE

#### **Jan Rojek (1962-2011)**

Działacz NSZZ „Solidarność” w Hutniczym Przedsiębiorstwie Remontowym w Hucie im. Lenina. Po wprowadzeniu stanu wojennego uczestnik strajku na terenie huty, organizator dostaw żywności dla strajkujących hutników. Kolporter wydawnictw podziemnych, w X 1982 r. aresztowany i pobity podczas przesłuchania. W XI 1982 r. skazany w trybie doraźnym przez Sąd Warszawskiego Okręgu Wojskowego w Krakowie na karę 2 lat pozbawienia wolności. Zwolniony z więzienia w II 1983 r. po ułaskawieniu przez Radę Państwa. Od 1985 r. działacz Niezależnego Zrzeszenia Studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Ruchu Wolność i Pokój w Krakowie. Współorganizator i uczestnik demonstracji i akcji protestacyjnych, m.in. okupacji studium wojskowego UJ.

Informacje biograficzne powstały w oparciu o treść uzasadnień wniosków o nadanie odznaczenia i ze względu na swoją skrótową formę nie odzwierciedlają w pełni patriotycznego zaangażowania odznaczonych osób.